

VISION ZERO

7 Złotych Zasad- aby chronić środowisko i naszą przyszłość

Przewodnik dla przedsiębiorców, pracodawców i menedżerów

Spis Treści

Przedmowa	4
Tłó	5
Ochrona środowiska: warunek wstępny dla każdego zrównoważonego biznesu	6
Vision Zero i 7 Złoty Zasad: Zaprezentowanie odpowiedzialności za środowisko	7
O ENSHPO	8
Jak posługiwać się niniejszym przewodnikiem	9
1. Przejmij inicjatywę – zaangażuj się	10
2. Zidentyfikuj zagrożenia – kontroluj ryzyka	12
3. Zdefiniuj cele – stwórz programy	14
4. Zapewnij system przyjazny dla środowiska – bądź dobrze zorganizowany	16
5. Wdrażaj przydatne dla środowiska zasoby, procesy produkcyjne i łańcuchy dostaw	18
6. Podnoś kwalifikacje – rozwijaj kompetencje	20
7. Inwestuj w ludzi – motywuj przez uczestnictwo	22
Załącznik - Kluczowe pojęcia i definicje	24

Przedmowa

ZERO to nowa norma: ZERO wypadków, ZERO chorób, ZERO szkód, ZERO oddziaływania, ZERO emisji – Vision Zero. Jest to tło dla nowej i ekscytującej współpracy między Europejską Siecią Organizacji Zawodowych ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (ENSHPO) a Międzynarodowym Stowarzyszeniem Zabezpieczenia Społecznego (ISSA).

Po wielkim sukcesie zaprezentowanej przez ISSA strategii Vision Zero i jej 7 Złotych Zasad, ENSHPO wpadło na pomysł wykorzystania tej samej struktury jako narzędzia zarządzania dla przedsiębiorców, pracodawców i menedżerów, w celu zmniejszenia wpływu działalności przemysłowej na środowisko.

Inicjatywa ENSHPO jest całkowicie zgodna z poglądem ISSA, ponieważ posługiwanie się tym samym językiem, promowanie różnorodności, zmniejszanie różnic i stawianie czoła złożonym kwestiom adresowanym do liderów, interesariuszy, a nawet do ogółu społeczeństwa, może tylko zwiększyć szanse na pomyślny wynik. Vision Zero to strategiczne podejście oparte na zachowaniu i zaangażowaniu przywódczym, którego celem jest promowanie współpracy i uczestnictwa każdego pracownika i każdej osoby. Vision Zero nie kończy się na bramie firmy – wręcz przeciwnie, musi być niezbędnym kamieniem węgielnym naszego życia i ogólnego zachowania.

Jesteśmy głęboko przekonani, że koncepcja Wizji Zero nie powinna ograniczać się do miejsca pracy – zachowanie zgodne z Vision Zero musi rozpocząć się odpowiednio wcześniej – w przedszkolu, szkole i na uniwersytecie. Vision Zero to model poprawy zdrowia publicznego – na przykład poprzez zarządzanie nowymi zagrożeniami wywołanymi przez koronawirusy. W związku z tym Vision Zero jest strategią, która może być również wykorzystana do zarządzania naszym wpływem na środowiskowo. Przykładowo, hałas powodowany w miejscu pracy przez głośne maszyny jest uważany za zagrożenie dla pracowników, ale w świecie zewnętrznym jest również postrzegany jako zjawisko mające wpływ na przyrodę i społeczeństwo. Vision Zero nie jest podejściem, które można stosować w jednej dziedzinie życia, w oderwaniu od innych – jest to nowy sposób myślenia skierowany do rządów i całych społeczeństw. Mając na uwadze to nowe myślenie, ISSA bardzo docenia inicjatywę ENSHPO.

Przewodnik został opracowany przez grupę ekspertów ENSHPO, którym ISSA przekazuje swoje podziękowania. Zachęcamy wszystkich użytkowników oraz partnerów i interesariuszy Vision Zero do zgłaszania uwag względem niniejszej pierwszej edycji Przewodnika środowiskowego Vision Zero, ponieważ jest to żywy dokument, który będzie na bieżąco aktualizowany, jak każde narzędzie Vision Zero.

Helmut Ehnes

Przewodniczący Komitetu Sterującego ds. Vision Zero Specjalnej Komisji ISSA ds. Prewencji

Bernd Treichel

Starszy urzędnik ds. zabezpieczenia społecznego (prewencja), Międzynarodowe Stowarzyszenie Zabezpieczenia Społecznego

Tło

ENSHPO śledziło i wspierało inicjatywę ISSA Vision Zero od czasu jej wielkiego globalnego uruchomienia w Singapurze w 2017 roku. Opinie członków ENSHPO na temat Vision Zero, a zwłaszcza na temat 7 Złotych Zasad, były niezwykle pozytywne. Zasugerowano, aby zastosować tę samą koncepcję do środowiska, ponieważ wielu specjalistów ENSHPO ds. bezpieczeństwa i higieny pracy jest również odpowiedzialnych za ten obszar.

Zespół odpowiedzialny za Przewodnik środowiskowy Vision Zero

Mireya Rifá Fabregat (koordynatorka Grupy)

Wiceprzewodnicząca AEPSAL (Hiszpania), członkini zarządu ENSHPO

Claudio Munforti (członek Zespołu)

Przedstawiciel AIAS (Włochy), wiceprzewodniczący ENSHPO

Mario Stiglano (członek Zespołu)

Przedstawiciel AIAS (Włochy)

Lars Torving (członek Zespołu)

Przedstawiciel AM-PRO (Dania)

Dagmara Polowczyk (członek Zespołu)

Przedstawicielka OSPSBHP (Polska)

Helmut Ehnes (starszy doradca)

Przewodniczący Komitetu Sterującego ds. Vision Zero Specjalnej Komisji ISSA ds. Prewencji

Bernd Treichel (starszy doradca)

Starszy urzędnik ISSA ds. zabezpieczenia społecznego (prewencja)

Ochrona środowiska: warunek wstępny dla każdego zrównoważonego biznesu

Uwzględnienie ochrony środowiska oznacza stosowanie zrównoważonych i skutecznych praktyk biznesowych. Obejmują one wszystko, od najmniejszych codziennych środków po szersze aspekty, takie jak procesy produkcyjne, łańcuchy dostaw, inwestycje i rozwój biznesu.

Aby ocenić zrównoważony rozwój w biznesie, musimy wziąć pod uwagę wpływ codziennej działalności przedsiębiorstwa na środowisko, ponieważ działania podejmowane w dowolnym miejscu na świecie w mniejszym lub większym stopniu wpływają na całą planetę.

Promowanie i poprawa ochrony środowiska w przedsiębiorstwach mają wyraźny pozytywny wpływ na warunki życia obywateli, jak również na warunki pracy osób zatrudnionych w tych przedsiębiorstwach. Oferują one również znaczne korzyści w zakresie efektywności biznesowej i rentowności. Po pierwsze, wszelka działalność gospodarcza opiera się na zasobach naturalnych, a ich wyczerpanie prawdopodobnie zagrazi nie tylko wzrostowi gospodarczemu, ale także przetrwaniu firmy. Po drugie, wrażliwa na środowisko polityka biznesowa poprawia wizerunek firmy, a tym samym daje jej przewagę konkurencyjną nad innymi firmami.

Ochrona środowiska, jak i zapobieganie ryzyku zawodowemu, mają wiele punktów wspólnych, ponieważ zdrowie pracowników jest często pierwszą ofiarą szkód środowiskowych spowodowanych działalnością produkcyjną. Ochrona środowiska sprzyja zatem zdrowszemu środowisku dla pracowników we wszystkich znaczeniach tego słowa.

Podczas gdy społeczeństwo dzieli odpowiedzialność za ochronę środowiska, każda firma, każdy menedżer i każdy pracownik również mają swoją rolę do odegrania. Przedsiębiorstwa mogą pomóc w osiągnięciu krajowych i międzynarodowych celów związanych z ochroną środowiska, takich jak zmniejszenie emisji CO₂, ograniczenie wytwarzania odpadów i zmniejszenie zużycia energii, poprzez wprowadzenie szeregu środków, takich jak zrównoważone modele biznesowe, innowacje w produktach i usługach, podejście partycypacyjne oraz środowisko i kultura pracy odpowiedzialne za środowisko.

Vision Zero i 7 Złotych Zasad: Zaprezentowanie odpowiedzialności za środowisko

Niniejszy przewodnik ma służyć jako podstawowy dokument referencyjny do wykorzystania przez pracodawców i zespoły zarządzające, aby pomóc zwiększyć świadomość wśród pracowników i podjąć działania w celu zminimalizowania wpływu działalności biznesowej, praktyk i procesów na środowisko.

Po sukcesie inicjatywy ISSA Vision Zero i jej 7 Złotych Zasad, koncepcja ta została zaadaptowana, aby pomóc nam sprostać wyzwaniom środowiskowym, przed którymi stoimy. Zapewnia ona proste podejście „krok po kroku” do identyfikacji zagrożeń i wpływu przedsiębiorstwa na środowisko, a także może być wykorzystana do stworzenia wstępnego programu ochrony środowiska. Podobnie jak w przypadku bezpieczeństwa, zdrowia i dobrostanu, istotne jest, aby zacząć od podniesienia świadomości sektora przemysłowego względem kwestii środowiskowych. Zmiany klimatyczne są rzeczywistością wpływającą na całą planetę i ludność świata. Jest zatem oczywiste, że wszystkie podmioty w społeczeństwie muszą być zaangażowane w opiekę nad naszym światem i jego ochronę. Niniejszy Przewodnik środowiskowy Vision Zero został opracowany, aby pomóc organizacjom w podjęciu zobowiązania środowiskowego, nie tylko wobec swoich pracowników, ale ogólnie wobec społeczeństwa.

7 Złotych Zasad zapewnia prosty i skuteczny sposób zaangażowania i wprowadzania zmian, krok po kroku. Przewodnik środowiskowy Vision Zero opiera się na tym samym formacie i metodologii.

Jesteśmy przekonani, że kierując się filozofią Vision Zero, każde zagrożenie dla środowiska może być kontrolowane w celu osiągnięcia zerowego wpływu. Wszystko zależy od Ciebie!

O ENSHPO

ENSHPO to Europejska Sieć Organizacji Zawodowych ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, która obecnie obejmuje również dziedzinę ochrony środowiska w miejscu pracy. ENSHPO została utworzona w 2001 r. pod patronatem Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA). Funkcjonujemy na poziomie Unii Europejskiej, obejmując zasięgiem wszystkie państwa członkowskie UE. Nasz międzynarodowy skład i udział w kilku międzynarodowych sieciach dają nam wyjątkową perspektywę.

Wizją ENSHPO jest bycie wiodącym głosem europejskich specjalistów w dziedzinie ochrony środowiska i bezpieczeństwa (EHS), promowanie bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska w miejscu pracy oraz współpraca z decydentami i organami regulacyjnymi.

Nasza MISJA jest jasna: dostarczanie rzetelnych i istotnych informacji specjalistom w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP), ścisła współpraca z unijnymi organami regulacyjnymi oraz wspieranie współpracy między europejskimi organizacjami zajmującymi się bezpieczeństwem i higieną pracy.

ENSHPO jest otwarte dla wszystkich, ponieważ wiemy, że tylko łącząc siły i współpracując możemy osiągnąć nasze cele.

Jak posługiwać się niniejszym przewodnikiem

Przewodnik środowiskowy Vision Zero to podejście do wdrożenia 7 Złotych Zasad opartych na silnym przywództwie i zaangażowaniu. Każda Złota Zasada posiada krótki opis, przypisany szereg reguł i prostą listę kontrolną. W ten sposób możesz szybko sprawdzić, które z 7 Złotych Zasad są już wdrożone w Twoim przedsiębiorstwie, gdzie są jeszcze elementy do ulepszenia, a gdzie konieczne są pilne działania naprawcze.

Jak ocenić 7 Złotych Zasad

- Obecnie nie jest wymagane żadne działanie (Działasz dobrze)
- Wymagane jest działanie (Skoryguj swoje podejście)
- Wymagane jest pilne działanie (Dokonaj istotnej poprawy)

7 Złotych Zasad Vision Zero chroniących środowisko dzięki zrównoważonym praktykom biznesowym

1. Przejmij inicjatywę – zaangażuj się
2. Zidentyfikuj zagrożenia – kontroluj ryzyka
3. Zdefiniuj cele – stwórz programy
4. Zapewnij system przyjazny dla środowiska – bądź dobrze zorganizowany
5. Wdrażaj przyjazne dla środowiska zasoby, procesy produkcyjne i łańcuchy dostaw
6. Podnoś kwalifikacje – rozwijaj kompetencje
7. Inwestuj w ludzi – motywuj poprzez uczestnictwo

1 **Przejmij inicjatywę – zaangażuj się**

Bądź liderem – nieś sztandar! Twoje zachowanie w roli lidera decyduje o sukcesie lub porażce ochrony środowiska w Twoim przedsiębiorstwie.

Każdy pracodawca, każdy przedstawiciel kadry kierowniczej i każdy menedżer jest odpowiedzialny za ochronę środowiska w swoim przedsiębiorstwie. Jakość przywództwa określa nie tylko sposób, w jaki ochrona środowiska i jej świadomość są praktykowane w przedsiębiorstwie, ale także to, jak atrakcyjne, skuteczne i zrównoważone będzie to działanie.

Przywództwo wymaga otwartej komunikacji i jasnej kultury zarządzania. Dobre przywództwo przejawia się m.in. przewidywalnością, konsekwencją i uważnością.

Kierownicy i menedżerowie są wzorem do naśladowania: dają przykład, ustanawiają zasady i ich przestrzegają. Upewniają się, że wszyscy znają reguły i przestrzegają ich. Należy natychmiast zająć się problemem łamania zasad – rozejrzyj się!

Wskazanie warunków szkodliwych dla środowiska ma być odpowiednio premiiowane. To, co menedżerowie robią, tolerują i wymagają, wyznacza standardy dla innych pracowników.

Jak wygląda sytuacja w Twoim przedsiębiorstwie?

1 Znaczenie ochrony środowiska jest znane wszystkim osobom zatrudnionym w moim przedsiębiorstwie i regularnie o tym rozmawiamy.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Mamy jasne zasady ochrony środowiska.	☐ ☐ ☐	☐
Upewniam się, że każdy pracownik zna zasady.	☐ ☐ ☐	
Omawiam sprawy ochrony środowiska z moimi pracownikami.	☐ ☐ ☐	
Moi pracownicy wiedzą, kto jest odpowiedzialny za ochronę środowiska i kto zajmuje się tą kwestią.	☐ ☐ ☐	
Proszę pracowników o informacje zwrotne, aby ustalić czy wypełniam swoją funkcję jako wzór do naśladowania.	☐ ☐ ☐	
2 Wykazuję, że dbam o środowisko, wyznaczam standardy i służyć jako wzór do naśladowania dla moich pracowników i menedżerów.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Odpowiadam za świadomość środowiskową moich pracowników. Zdaję sobie z tego sprawę i przyjmuję tę odpowiedzialność.	☐ ☐ ☐	☐
Udało mi się ustanowić i zakomunikować cele ochrony środowiska w moim przedsiębiorstwie (misja, zasady).	☐ ☐ ☐	
Ochrona środowiska ma dla mnie pierwszeństwo – w razie wątpliwości mówię „stop”.	☐ ☐ ☐	
Ochrona środowiska jest zawsze w agendzie wszystkich spotkań w moim przedsiębiorstwie, jest priorytetem obok bezpieczeństwa, zdrowia i dobrostanu.	☐ ☐ ☐	
Zdaję sobie sprawę, że jestem wzorem do naśladowania. Przestrzegam zasad i zawsze biorę pod uwagę wpływ moich decyzji na środowisko. Kiedy wykryję zagrożenia dla środowiska, natychmiast interweniuje i rozmawiam z osobą (osobami), której (których) to dotyczy.	☐ ☐ ☐	
Podnoszę swoje kompetencje w zakresie ochrony środowiska i korzystam z możliwości szkoleniowych.	☐ ☐ ☐	
3 Działam konsekwentnie i demonstruję znaczenie ochrony środowiska.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Zanim ktokolwiek w moim przedsiębiorstwie przejmie obowiązki kierownicze, najpierw bierze udział w seminarium na temat przywództwa w zakresie ochrony środowiska.	☐ ☐ ☐	☐
Moi menedżerowie wiedzą, jak ważna jest dla mnie ochrona środowiska w przedsiębiorstwie. Zasady są przestrzegane w równym stopniu przez wszystkich pracowników i menedżerów.	☐ ☐ ☐	
Chwalę prawidłowe działanie i konsekwentnie zajmuję się problemem łamania zasad. Nie toleruję nieporządku ani zaniedbań w miejscu pracy.	☐ ☐ ☐	
Podkreślam znaczenie, jakie przedsiębiorstwo przykładła do ochrony środowiska podczas spotkań z wykonawcami, współpracującymi firmami, dostawcami i klientami.	☐ ☐ ☐	
4 Inwestuję w ochronę środowiska w moim przedsiębiorstwie.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Moi pracownicy mają wystarczająco dużo czasu, aby wykonywać swoją pracę z dbałością i szacunkiem dla środowiska.	☐ ☐ ☐	☐
Moi pracownicy wiedzą, że mają prawo i obowiązek przerwać pracę, jeśli nie można jej wykonać z poszanowaniem środowiska.	☐ ☐ ☐	
Ja i wszyscy moi menedżerowie regularnie sprawdzamy czy nasze praktyki pracy uwzględniają ochronę środowiska, na przykład w trakcie inspekcji środowiskowych, audytów środowiskowych i audytów krzyżowych. Przestrzegamy zasady podwójnej kontroli.	☐ ☐ ☐	
Dbam o zapewnienie odpowiednich środków finansowych i budżetu przeznaczonego na ochronę środowiska w miejscu pracy.	☐ ☐ ☐	

2 Zidentyfikuj zagrożenia – kontroluj ryzyka

Ocena ryzyka jest niezbędnym narzędziem terminowej i systematycznej identyfikacji zagrożeń i ryzyk oraz realizacji działań prewencyjnych. Incydenty środowiskowe i sytuacje grożące wypadkiem również powinny być oceniane.

Ocena ryzyka środowiskowego jest Twoim podstawowym narzędziem do oceny prawdopodobieństwa, z jaką Twoja działalność może wyrządzić szkodę środowisku. Proces ten obejmuje opis potencjalnych zagrożeń i skutków, tak aby można było podjąć środki ostrożności w celu zmniejszenia ryzyka.

Skuteczna ocena ryzyka powinna rozpocząć się od rozważenia dotychczasowych incydentów. Należy ustalić poziom startowy oraz, w drodze procesu proaktywnych przeglądów oceny ryzyka, ocenić również odchylenia od oczekiwanej efektywności środowiskowej operacji lub działania, biorąc pod uwagę na przykład zanieczyszczenie wody lub zużycie energii.

Dokonując oceny ryzyka, należy wziąć pod uwagę każdy wpływ przedsiębiorstwa zarówno z wewnątrz, jak również z zewnątrz, na społeczność. Ocena incydentów środowiskowych, wypadków i zdarzeń potencjalnie wypadkowych oraz ocena ich rzeczywistych lub potencjalnych konsekwencji ma kluczowe znaczenie dla określenia obszarów wymagających poprawy.

Prawidłowo przeprowadzona systematyczna ocena ryzyka jest idealnym sposobem udzielania praktycznych instrukcji pracownikom w przedsiębiorstwie oraz promowania i utrwalania kultury środowiskowej.

Jak wygląda sytuacja w Twoim przedsiębiorstwie?

1 Upewniam się, że dokładna ocena ryzyka jest przygotowywana, dokumentowana i aktualizowana w regularnych odstępach czasu.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Oceniliśmy, które aspekty środowiskowe należy przeanalizować.	○○○	
Przyjęliśmy podstawowe podejście do oceny zagrożeń dla środowiska, tj.: 1. Identyfikację zagrożeń i możliwych źródeł szkód. 2. Określenie ilościowe konsekwencji i opisanie szkód, jakie mogą one spowodować. 3. Ocenę ryzyka wystąpienia i określenie środków ostrożności. 4. Dokumentowanie wyników przeprowadzonej oceny. 5. Wdrożenie środków ograniczających ryzyko. 6. Dokonywanie przeglądu oceny w regularnych odstępach czasu.	○○○	○
Nasza ocena ryzyka środowiskowego obejmuje wszystkie możliwe oddziaływania na środowisko wynikające z: 1. pracy z surowcami, 2. emisji (jakość i ilość), 3. zanieczyszczenia gleby (jakość i ilość), 4. ścieków (jakość i ilość), 5. wytwarzania odpadów, w tym stopnie recyklingu i ponownego użycia, 6. zużycia energii, 7. transportu.	○○○	○○○
Oceny ryzyka są aktualizowane w regularnych odstępach czasu.	○○○	
2 Posiadamy skuteczny system monitoringu i ewidencji w celu ochrony środowiska przed wpływem naszej działalności.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Kierownicy są niezwłocznie informowani o wszystkich wypadkach środowiskowych, zdarzeniach potencjalnie wypadkowych i krytycznych incydentach w przedsiębiorstwie oraz o wszelkich skutkach dla pracowników lub środowiska.	○○○	
Wypadki środowiskowe, zdarzenia potencjalnie wypadkowe i incydenty krytyczne są zgłaszane, rejestrowane i badane w celu określenia możliwości poprawy.	○○○	○
Ich przyczyny są badane w celu wdrożenia środków prewencyjnych.	○○○	○
Prowadzone są statystyki i dokumenty związane z badaniami środowiskowymi, aby umożliwić identyfikację trendów i punktów ogniskowych.	○○○	○
Sprawozdania z oceny ryzyka są regularnie aktualizowane.	○○○	
3 Wykorzystujemy informacje uzyskane z oceny ryzyka i postępowania w sprawie incydentu w celu wprowadzenia ulepszeń.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Wyniki oceny ryzyka służą poprawie warunków środowiskowych i jakości pracy przedsiębiorstwa.	○○○	○
Szkolenia i instrukcje związane z pracą uwzględniają wyniki oceny ryzyka.	○○○	○○○

3

Zdefiniuj cele – stwórz programy

Sukces w zakresie ochrony środowiska wymaga jasnych celów i konkretnych działań na rzecz jej wdrożenia, które powinny zostać określone w programie.

Sukces w zakresie osiągnięcia zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa i poziomu ochrony środowiska wymaga jasnych celów. Dane ilościowe i zapisane informacje pomogą pokierować menedżerów i pracowników we właściwą stronę. W ramach zintegrowanego systemu zarządzania należy ustanowić i skonsolidować szczegółowy program konkretnych działań.

Ochrona środowiska ma wiele aspektów. Aspekty środowiskowe powinny być mierzone, a zebrane dane uwydatnią priorytety, na których przedsiębiorstwo musi się skoncentrować i ustalić cele, do realizacji których powinno następnie dążyć w perspektywie średnio- lub długoterminowej. Priorytety muszą opierać się na wymiernych celach.

Istnieje kilka opcji podejścia zorientowanego na cel: należy albo wyznaczyć cel polegający na stałym zmniejszaniu obciążenia przedsiębiorstwa, głównie w zakresie pozycji krytycznych, albo ustalić ogólne tematy, na których należy się skupić – takie jak redukcja CO₂ lub odpadów bądź zwiększony poziom wykorzystania surowców wtórnych. Kiedy pracownicy zaczną rozpoznawać i akceptować zaangażowanie przedsiębiorstwa w ochronę środowiska i zrównoważoną działalność, sukces będzie tylko kwestią czasu. Należy również regularnie monitorować, raportować i komunikować osiągnięcie celów w przedsiębiorstwie.

Jak wygląda sytuacja w Twoim przedsiębiorstwie?

1 Właściciel przedsiębiorstwa wziął na siebie odpowiedzialność za ustanowienie programu ochrony środowiska w celu zmniejszenia oddziaływania przedsiębiorstwa na środowisko.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Cele naszych działań zostały ukierunkowane na zmniejszenia ich wpływu na środowisko, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • powietrze, • wodę, • glebę, • skały, • florę i faunę, oraz unikanie i ograniczanie generowania odpadów.		
Istnieje kompleksowy program monitorowania zidentyfikowanych obszarów.		
Określono strategiczny program ciągłego doskonalenia w celu nieustannego wyznaczania coraz ambitniejszych celów w dziedzinie ochrony środowiska, na przykład poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • możliwość zmierzenia celów, • opracowanie planu działania obejmującego środki zapobiegawcze i naprawcze, • określenie obowiązków i terminów, • zapewnienie, że wszyscy pracownicy są informowani o działaniach w ramach programu i angażują się w nie, • okresowy przegląd i aktualizacje programu, • ocenę efektywności polityki środowiskowej w przedsiębiorstwie (z wykorzystaniem audytów zarządczych, ocen sprawozdawczych itp.). 		
Właściciel przedsiębiorstwa pomaga upewnić się, że wszystkie cele ochrony środowiska są realizowane przez: <ul style="list-style-type: none"> • skuteczną komunikację ze wszystkimi zaangażowanymi stronami, • zapewnienie pracownikom i ich rodzinom poczucia integracji, • wdrażanie środków naprawczych tam, gdzie jest to wymagane, • zorganizowanie spotkań z ekspertem środowiskowym. 		
2 Dbam o swoich pracowników, ich zaangażowanie, odpowiedzialność i oddanie.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Upewniam się, że moi pracownicy rozumieją cele przedsiębiorstwa, w tym cele środowiskowe.		
Pomagam promować wśród pracowników pozytywne nastawienie do programów środowiskowych.		
Przyjmuję do wiadomości i doceniam dobrowolny udział pracowników w spotkaniach dotyczących ochrony środowiska.		
Słucham pomysłów pracowników na temat poprawy ochrony środowiska w miejscu pracy.		
Motywuję swoich pracowników do zaprzestania wszelkich prac, które mogą stanowić zagrożenie dla ludzi lub środowiska.		

4 Zapewnij system przyjazny dla środowiska – bądź dobrze zorganizowany

Systematyczne koncentrowanie się na zagrożeniach dla środowiska w Twoim przedsiębiorstwie to pomysł, który daje wymierne korzyści.

Dzięki dobrze pomyślanemu skupieniu się na wpływie przedsiębiorstwa na środowisko, można znacznie łatwiej śledzić zagrożenia i aktywnie pracować nad ich ograniczeniem. Bycie dobrze zorganizowanym obejmuje wyznaczanie kompetentnych pracowników posiadających wiedzę o środowisku i wpływ na nie, aby pełnili rolę wzorców do naśladowania, pomagali w skutecznej kontroli zagrożeń dla środowiska i wspierali wdrażanie środków poprawy.

Ci, którzy chcą zrobić więcej, powinni wdrożyć system zarządzania środowiskowego, który pozwala na ciągłe doskonalenie. Wskazane jest, aby system zarządzania obejmował zarówno aspekty środowiskowe, jak i aspekty bezpieczeństwa i higieny pracy.

Po wdrożeniu wszystkich elementów, można potwierdzić właściwe podejście organizacji do celów środowiskowych w drodze dobrowolnego audytu.

Jak wygląda sytuacja w Twoim przedsiębiorstwie?

1 Struktura, obowiązki, kompetencje, procedury i procesy – moje przedsiębiorstwo jest dobrze zorganizowane pod względem oddziaływania na środowisko.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Posiadam organizacyjny schemat kompetencji i obowiązków w zakresie ochrony środowiska.	○○○	
Mamy ustalone i opisane zadania, obowiązki oraz kompetencje menedżerów, w tym w obszarze ochrony środowiska, przypisane im w dokumentacji.	○○○	
Mamy dostęp do ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, którzy wspierają i doradzają mi i wszystkim menedżerom. W strukturze organizacyjnej odpowiadają oni bezpośrednio przede mną.	○○○	○
Ustaliliśmy, kto komu i w jaki sposób podlega pod względem organizacyjnym. Obejmuje to również aspekty środowiskowe w przedsiębiorstwie.	○○○	○
Upewniamy się, że oceny ryzyka i instrukcje związane z pracą są zawsze aktualne, a moi pracownicy są regularnie informowani i instruowani.	○○○	○
Przedstawiciele pracowników otrzymują obowiązki związane z kwestiami środowiskowymi oraz przechodzą szkolenia i biorą udział w kształceniu ustawicznym.	○○○	
2 Wpływ przedsiębiorstwa na środowisko jest ważnym czynnikiem brany pod uwagę przy obsadzaniu stanowisk kierowniczych.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
W moim przedsiębiorstwie konsekwentne przestrzeganie i wdrażanie zasad ochrony środowiska jest wymogiem do objęcia stanowiska menedżera.	○○○	
Przed wyznaczeniem nowego menedżera, dana osoba uczestniczy w szkoleniu dla menedżerów na temat wpływu na środowisko i zagrożeń w pracy.	○○○	○
Stosujemy praktykę przeprowadzania przez menedżerów krótkich spotkań poświęconych środowisku z ich pracownikami przed rozpoczęciem pracy.	○○○	○
Moi menedżerowie przeprowadzają regularne kontrole środowiskowe w swoim obszarze odpowiedzialności.	○○○	○
Regularnie rozmawiam z przełożonymi o ich obowiązkach środowiskowych i sprawdzam czy spełniają wymagania.	○○○	
3 Organizacja ochrony środowiska w moim przedsiębiorstwie spełnia podstawowe wymagania prawne.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Weryfikuję wszystkie obszary w regularnych odstępach czasu, aby ustalić, czy spełnione są odpowiednie wymagania organizacyjne.	○○○	
Osobiście uczestniczę w seminariach dla przedsiębiorców lub menedżerów wyższego szczebla.	○○○	
Moi eksperci środowiskowi są zaangażowani we wszystkie decyzje związane z aspektami środowiskowymi i biorą udział w poświęconych im konsultacjach.	○○○	
Utworzyliśmy komisję ds. środowiska, w której regularnie omawiamy nasze cele środowiskowe i planujemy promowanie ochrony środowiska w naszym przedsiębiorstwie.	○○○	○
Osobiście kieruję Komisją Ochrony Środowiska.	○○○	○
W spotkaniach, które odbywają się co najmniej raz na kwartał, poza menedżerami uczestniczą także przedstawiciele pracowników, otoczenia i eksperci.	○○○	
Jesteśmy przygotowani na sytuacje awaryjne poprzez regularne ćwiczenia środowiskowe oparte na moim planie awaryjnym.	○○○	
Weryfikuję poziom ochrony środowiska w firmach, z którymi pracuję.	○○○	
Posiadamy system zarządzania środowiskowego dla naszego przedsiębiorstwa, którego skuteczne funkcjonowanie zostało potwierdzone w drodze audytu zewnętrznego. Posiadamy też stosowny certyfikat.	○○○	
Pracujemy nad włączeniem aspektów środowiskowych oraz aspektów bezpieczeństwa i higieny pracy do zintegrowanego systemu zarządzania.	○○○	

5 Wdrażaj przyjazne dla środowiska zasoby, procesy produkcyjne i łańcuchy dostaw

Ludzie nie są jedyną determinantą, jeśli chodzi o poziom ochrony środowiska w przedsiębiorstwie. Znaczący wpływ mają również zasoby, surowce, technologia produkcji, procesy produkcyjne i łańcuchy dostaw. Niezbędne jest zatem zwrócenie się w stronę przyjaznych dla środowiska technologii, materiałów i źródeł energii.

Aby określić oddziaływanie Twojego przedsiębiorstwa na środowisko, należy rozważyć, w jaki sposób jej działalność, produkty i usługi wpływają na środowisko naturalne. Dążąc do określenia wpływu na środowisko, należy wziąć pod uwagę wykorzystanie materiałów nieodnawialnych i substancji szkodliwych, emisje zanieczyszczające powietrze i wodę, zużycie wody, zanieczyszczenie gleby, wytwarzanie odpadów, zużycie energii i transport produktów.

Na środowisko wpływ mają również charakter i stan wszystkich maszyn, urządzeń, budynków i innych pomieszczeń. Dzięki identyfikacji i ocenie aspektów środowiskowych możliwe jest:

- upewnienie się, że wpływ ten jest kontrolowany w różnych obszarach przedsiębiorstwa;
- ustalanie celów, przynajmniej w najbardziej znaczących obszarach;
- określanie wytycznych dotyczących działań w sytuacjach nadzwyczajnych, które mogą mieć wpływ na środowisko.

Jak wygląda sytuacja w Twoim przedsiębiorstwie?

1 Zapewniam spełnianie norm środowiskowych przy projektowaniu, zamawianiu i budowie nowych maszyn i urządzeń oraz w organizacji miejsca pracy.		Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Ustanowiliśmy procesy zamówień, które uwzględniają efektywność środowiskową każdego nowego sprzętu i spełniają obowiązujące wymagania środowiskowe.	☐ ☐ ☐	☐	
Upewniam się, że oceny ryzyka środowiskowego są brane pod uwagę w zamówieniach.	☐ ☐ ☐		
Zakupuję maszyny, urządzenia i usługi tylko wtedy, gdy dostawca jest w stanie dostarczyć instrukcję obsługi, która zawiera odniesienie do aspektów środowiskowych (takich jak wytwarzanie odpadów, unikanie wycieków, emisje itp.).	☐ ☐ ☐		
Zapewniam, że moi eksperci środowiskowi są zaangażowani w realizację nowych projektów.	☐ ☐ ☐		
Upewniam się, że zakupione maszyny i urządzenia spełniają obowiązujące przepisy i normy oraz, jeśli to możliwe, posiadają znak certyfikacji środowiskowej przyznany przez niezależną jednostkę certyfikującą.	☐ ☐ ☐		
2 W moim przedsiębiorstwie kwestie środowiskowe są brane pod uwagę w codziennej pracy: urządzenia do monitorowania i kontroli środowiska działają niezawodnie i są regularnie używane.		Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Upewniam się, że technologia środowiskowa jest wdrożona i regularnie poddawana przeglądowi.	☐ ☐ ☐	☐	
Dbam o to, aby informacje zawarte w instrukcji obsługi producenta były wykorzystywane w codziennej pracy oraz służyły do szkolenia i regularnego instruktażu moich pracowników.	☐ ☐ ☐		
Dbam o to, aby okresowe kontrole efektywności środowiskowej naszego sprzętu były przeprowadzane przez osoby kompetentne.	☐ ☐ ☐		
Moje przedsiębiorstwo posiada i stosuje procedury konserwacji sprzętu obejmujące m.in. serwisowanie, kalibrację, testowanie i monitorowanie.	☐ ☐ ☐		
Brany jest pod uwagę wpływ awarii lub sprzętu na środowisko, w tym sposób gospodarowania wodą do celów przeciwpożarowych.	☐ ☐ ☐		
3 Dbam o to, aby nasze obiekty, maszyny i urządzenia nie stwarzały ryzyka środowiskowego ani zagrożenia dla zdrowia pracowników i okolicznych mieszkańców.		Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Dbam o to, aby obiekty, maszyny i urządzenia przedsiębiorstwa były okresowo konserwowane i sprawdzane w celu zidentyfikowania potencjalnego wpływu na środowisko lub zdrowie.	☐ ☐ ☐	☐	
W przypadkach, w których ma to zastosowanie, uwzględniane są m.in. następujące aspekty: <ul style="list-style-type: none"> • hałas, • pył, • zagrożenie biologiczne, • emisja zanieczyszczeń, • ryzyko związane z użyciem specjalnych przyrządów pomiarowych (np. zawierających elementy promieniotwórcze). 	☐ ☐ ☐		

6 Podnoś kwalifikacje – rozwijaj kompetencje

Zainwestuj w szkolenia i podnoszenie kwalifikacji swoich pracowników oraz upewnij się, że wymagana wiedza jest dostępna na każdym stanowisku pracy.

Po incydencie środowiskowym lub skażeniu często zadaje się pytanie „Jak mogło do tego dojść?”. Ponieważ ochrona środowiska jest celem wspólnym, tym ważniejsze jest systematyczne dbanie o to, aby w miejscu pracy znajdowały się osoby dobrze wykwalifikowane i przeszkolone. Obowiązkiem kierownictwa wyższego szczebla jest upewnienie się, że istnieje szczegółowy opis kwalifikacji wymaganych na każdym stanowisku w przedsiębiorstwie, w tym wymogów dotyczących ochrony środowiska, oraz że wszyscy pracownicy są w stanie wykonywać swoje obowiązki.

Ochrona środowiska jest kwestią globalną i wymaga ciągłych działań, ponieważ środowiska pracy ulegają ciągłym zmianom. W związku z tym, że okres półtrwania wiedzy staje coraz krótszy, kwalifikacje pracowników powinny być systematycznie podnoszone. Zapewnienie szkoleń i ustawicznego kształcenia jest dziś potrzebne bardziej niż kiedykolwiek, przy czym dotyczy to również rozwoju kompetencji przywódczych i kierowniczych.

Jak wygląda sytuacja w Twoim przedsiębiorstwie?

1 Wiemy, jakich kwalifikacji i kompetencji potrzebujemy, aby chronić środowisko w ramach prowadzonej działalności i unikać zanieczyszczeń.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Regularnie aktualizuję wymagania dotyczące kwalifikacji na poszczególnych stanowiskach pracy w moim przedsiębiorstwie.	○○○	
Po zatrudnieniu nowych pracowników wymagania te są systematycznie weryfikowane. Przygotowuję plan szkoleń dla nowych pracowników.	○○○	○
Upewniam się również, że pracownicy, którzy odchodzą, dokumentują swoją wiedzę i przekazują ją swoim następcom, na przykład poprzez szkolenia krzyżowe.	○○○	○
Analizuję możliwości i oferuję swoim pracownikom kształcenie ustawiczne oraz dodatkowe kwalifikacje.	○○○	○
2 Inwestuję w systematyczne szkolenia i ustawiczne kształcenie moich pracowników, a także wspieram ich dalszy rozwój osobisty.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Regularnie ustalamy zapotrzebowanie na szkolenia i kształcenie ustawiczne, na przykład w trakcie spotkań oceniających z pracownikami, i przygotowujemy plan średnioterminowy.	○○○	
Korzystam ze szkoleń i ofert kształcenia ustawicznego uczelni, szkół technicznych, organów rządowych i ubezpieczycieli wypadkowych oraz regularnie wysyłam pracowników na szkolenia.	○○○	○
Korzystam również z możliwości kształcenia ustawicznego oferowanych przez producentów, dostawców, stowarzyszenia i profesjonalne jednostki certyfikujące, a także korzystam z nowych mediów (takich jak e-learning), aby być na bieżąco informowanym o jego przebiegu.	○○○	○
Zwracam uwagę na jakość działań w zakresie kształcenia ustawicznego i na to, by zawierały one również elementy praktyczne.	○○○	○
3 Wykorzystuję rozszerzone lub nowe kompetencje moich pracowników i przypisuję im odpowiednio nowe obowiązki.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Rozmawiam z moimi pracownikami, którzy uczestniczyli w seminariach związanych z kształceniem ustawicznym, i pytam ich o spostrzeżenia i nowe pomysły.	○○○	○
Umożliwiam pracownikom, którzy ukończyli kursy kształcenia ustawicznego, dzielenie się swoimi spostrzeżeniami z kolegami.	○○○	○
Jestem przekonany, że kształcenie ustawiczne jest niezbędne do utrzymania wysokiego poziomu ochrony środowiska w przedsiębiorstwie.	○○○	○
4 Wiedza prowadzi do zwrócenia większej uwagi na otoczenie – dlatego wysoko cenię sobie praktyczne, przystępne szkolenia dla pracowników.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
Szkolenia są dostosowane do uczestników, przybierając bardziej formę dyskusji niż nauczania poglądowego. Podobne szkolenia są też dostępne dla menedżerów.	○○○	○
Jeśli chodzi o szkolenia, bierzemy pod uwagę różne poziomy wiedzy i umiejętności językowe naszych pracowników.	○○○	○
Upewniam się, że pracownicy zrozumieli tematykę przeprowadzanych szkoleń. Instrukcje dotyczące pracy, szkoleń i działań w zakresie kształcenia ustawicznego są dokumentowane.	○○○	○

7 Inwestuj w ludzi – motywuj poprzez uczestnictwo

Motywuj swoich pracowników, angażując ich we wszystkie sprawy związane z ochroną środowiska. Ta inwestycja się opłaca! Twoi pracownicy staną się ambasadorami ochrony środowiska!

Motywowanie pracowników do działania w sposób przyjazny dla środowiska jest jednym z najważniejszych obowiązków przywódczych. Przedsiębiorstwa, które doceniają swoich pracowników i aktywnie angażują ich w sprawy ochrony środowiska, wykorzystują ważny potencjał: ich wiedzę, umiejętności i pomysły.

Pracownicy biorący udział w konsultacjach, na przykład podczas przeprowadzania oceny ryzyka lub opracowywania instrukcji obsługi, wykazują większą gotowość do przestrzegania zasad. Motywacja jest promowana poprzez regularne interaktywne wydarzenia lub otwarte dni świadomości ekologicznej, podczas których może być ona „przeżywana” lub „doświadczana” nawet razem z rodzinami pracowników.

Pochwała pracowników za zachowania przyjazne dla środowiska, pytanie ich o pomysły i wyrażanie zainteresowania trudnymi zadaniami zawodowymi – a nawet niezwłoczne odnoszenie się do działań, które spowodowały szkody dla środowiska lub sytuacje grożące wypadkiem – nic nie kosztuje. Może to kształtować osobiste postawy pracowników i motywować ich do pracy w sposób przyjazny dla środowiska, ze świadomością ekologiczną, a przede wszystkim wiarą we własne siły.

Wszyscy powinni troszczyć się o siebie nawzajem i o środowisko: jeden za wszystkich – wszyscy za jednego!

Jak wygląda sytuacja w Twoim przedsiębiorstwie?

1	Okazuję pracownikom moje osobiste uznanie. Oczekuję tego również od wszystkich menedżerów i kadry kierowniczej wyższego szczebla.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
	Angażuję swoich pracowników w decyzje związane z ochroną środowiska w przedsiębiorstwie.	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
	Chwalę pracowników za świadomość ekologiczną i natychmiast reaguję na niewłaściwe zachowania wobec środowiska.	☐ ☐ ☐	
	Jestem dyspozycyjny dla moich pracowników i zaznaczam swoją obecność w przedsiębiorstwie.	☐ ☐ ☐	
	Poważnie podchodzę do informacji, raportów dotyczących szkód w środowisku i pomysłów pracowników, upewniam się, że znaleziono rozwiązania i terminowo przekazuję informację zwrotną.	☐ ☐ ☐	
2	Wykorzystuję temat ochrony środowiska w pracy do tworzenia i dalszego rozwoju pozytywnej kultury przedsiębiorstwa.	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
	Utrzymujemy kulturę przedsiębiorstwa opartą na zaufaniu, szacunku i współpracy.	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐
	W moim przedsiębiorstwie otwarcie mówi się o problemach. Każdy ma prawo i obowiązek powiedzieć „stop” w przypadku warunków pracy, które są szkodliwe dla środowiska.	☐ ☐ ☐	
	Staram się, aby pracownicy i ich rodziny wiedzieli, że pracują w firmie, która poważnie traktuje ochronę środowiska.	☐ ☐ ☐	
	Pracownicy w moim przedsiębiorstwie dbają o siebie nawzajem.	☐ ☐ ☐	
	Zapraszam nie tylko moich pracowników, ale także ich rodziny oraz naszych klientów i partnerów na „zielone” wydarzenia lub otwarte dni świadomości ekologicznej.	☐ ☐ ☐	
3	W naszym przedsiębiorstwie stworzyliśmy struktury promujące udział i motywację pracowników..	Ocena Częstkowa	Ocena Łączna
	Nagradzam dobre wyniki i przyjazne środowisku praktyki pracy pracowników i menedżerów za pomocą bodźców finansowych lub niematerialnych.	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐
	Motywuję moich pracowników do wnoszenia swoich pomysłów na temat ochrony środowiska, na przykład za pomocą skrzynki z sugestiami, tablicy ogłoszeń lub za pośrednictwem intranetu.	☐ ☐ ☐	
	Korzystam przy tym również z platform krajowych i międzynarodowych inicjatyw środowiskowych, kampanii, nagród i wyróżnień, gdzie zgłaszam najlepsze pomysły moich pracowników.	☐ ☐ ☐	
	Motywuję moich pracowników do otwartego zgłaszania zdarzeń potencjalnie wypadkowych i nagradzam takie zgłoszenia.	☐ ☐ ☐	
	Wymagam świadomego zachowania w zakresie ochrony środowiska jako podstawowego wymogu dla rozwoju kariery w moim przedsiębiorstwie.	☐ ☐ ☐	
	Pracownicy są informowani o nieuniknionych szkodach w środowisku i zapoznawani z wymaganymi środkami prewencyjnymi.	☐ ☐ ☐	

ZAŁĄCZNIK - Kluczowe pojęcia i definicje

Aspekt środowiskowy

Aspekt środowiskowy to element działalności, produktów lub usług organizacji, który oddziałuje lub może oddziaływać na środowisko.

Poniżej przedstawiono przykłady aspektów środowiskowych, z których większość może być monitorowana i kontrolowana:

- emisje do powietrza,
- odprowadzanie ścieków,
- wytworzone odpady,
- zanieczyszczenie gleby,
- wykorzystanie zasobów (np. wody, paliwa i zasobów naturalnych),
- projektowanie produktu (konieczność poprawy efektywności środowiskowej lub wydłużenia żywotności produktu),
- opakowanie (potrzeba zminimalizowania zużycia zasobów materiałowych i energii),
- wyniki organizacji partnerskich, miejscowych wykonawców oraz dostawców towarów i materiałów,
- użytkowanie gruntów (potrzeba poprawy różnorodności biologicznej i miejscowych siedlisk dzikiej fauny i flory).

Oddziaływanie na środowisko

Po zidentyfikowaniu aspektu środowiskowego i przyczyny tego aspektu kolejnym krokiem jest określenie potencjalnego wpływu, jaki może on mieć na środowisko lub zdrowie ludzkie. Wpływ na środowisko obejmuje wszelkie zmiany w środowisku, zarówno niekorzystne, jak i korzystne, które w całości lub częściowo wynikają z jednego lub więcej aspektów środowiskowych organizacji.

Główne rodzaje oddziaływania:

- związane z nakładami (np. zasoby wydobywane w postaci surowców i energii), które mogą obejmować degradację gruntów i wyczerpywanie się zasobów naturalnych,
- związane z produktami (np. emisje do powietrza, ciekłe ścieki i odpady stałe), które mogą powodować zanieczyszczenie,
- związane z działaniami i procesami na miejscu (np. przechowywanie, czyszczenie, montaż i pakowanie), które mogą również powodować zanieczyszczenie lub prowadzić do wyczerpania zasobów naturalnych.

Ocena ryzyka środowiskowego

Ocena ryzyka środowiskowego jest narzędziem do oceny prawdopodobieństwa wyrządzenia szkody środowisku przez przedsiębiorstwo. Obejmuje ona opis zagrożeń i ich potencjalnego wpływu przed wskazaniem środków zapobiegawczych, które należy podjąć w celu zmniejszenia ryzyka.

Ocena ryzyka środowiskowego wykorzystuje podobne techniki jak przy ocenie ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa, a jest to już szeroko wykorzystywane narzędzie biznesowe.

Przeprowadzenie oceny ryzyka środowiskowego obejmuje pięć kroków:

1. Identyfikacja wszelkich zagrożeń dla środowiska i możliwych źródeł szkód.
2. Opisanie szkód, jakie te zagrożenia mogą spowodować.
3. Ocena ryzyka wystąpienia i określenie środków zapobiegawczych.
4. Udokumentowanie wyników oceny i wdrażanie środków zapobiegawczych.
5. Regularny przegląd oceny ryzyka.

Ocena ryzyka środowiskowego powinna uwzględniać następujące tematy:

- składowanie i utylizację odpadów (np. upewnienie się, że używane są odpowiednie pojemniki i znajdują się one z dala od kanalizacji i cieków wodnych),
- emisje (np. pył i wszelkie inne substancje uwalniane do powietrza),
- przechowywanie, stosowanie i utylizacja substancji niebezpiecznych,
- odprowadzanie i utylizacja odpadów płynnych,
- zanieczyszczenie gleby,
- surowce (np. potencjalnie toksyczne metale),
- opakowania,
- transport wyrobów gotowych.

Dołącz do kampanii Vision Zero już dziś!

www.visionzero.global
[#visionzeroglobal](https://twitter.com/visionzeroglobal)

Niniejszy Przewodnik środowiskowy Vision Zero został opracowany przez grupę ekspertów ENSHPO.

Chociaż dołożono wszelkich starań w przygotowaniu i powielaniu danych opublikowanych w niniejszym dokumencie, ISSA nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek nieścisłości, pominięcia lub inne błędy w danych, a także, ogólnie rzecz biorąc, za jakiegokolwiek straty finansowe lub inne straty lub szkody w jakikolwiek sposób wynikające z korzystania z tej publikacji.

Niniejsza publikacja jest udostępniana na licencji Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported License (CC BY-NC-ND 4.0).

Wersja opublikowana w 2022 r.

ISBN 978-92-843-8236-1

© International Social Security Association, 2022

